

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark Zeewolde

Tussentijds toetsingsadvies over het milieueffectrapport

8 december 2016 / projectnummer: 3089

1. Tussentijds oordeel over het milieueffectrapport

De Ontwikkelvereniging Zeewolde wil samen met de gemeente Zeewolde, de provincie Flevoland en het ministerie van Economische Zaken een windpark met bijbehorende civiele en elektrische voorzieningen realiseren in het deelgebied Zeewolde zoals dat is neergelegd in het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. Omdat het gaat om een windenergieproject met een vermogen van 100 megawatt of meer, is de rijkscoördinatieregeling van toepassing. Dit betekent dat de ministers van Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu een rijksinpassingsplan moeten vaststellen. Hiervoor moet een plan-MER worden opgesteld. Daarnaast moeten omgevingsvergunningen worden verleend voor de windturbines. Hiervoor moet een m.e.r.-beoordeling worden doorlopen. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om direct een MER op te stellen. Omdat zowel een plan- als project-MER moet worden opgesteld, is gekozen voor een gecombineerd plan-/project-MER.

Het bevoegd gezag, de hiervoor genoemde ministers, heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ gevraagd een tussentijdse toets uit te voeren op de m.e.r.-informatie die tot nog toe beschikbaar is.² Op basis van het definitieve milieueffectrapport (MER) zal het bevoegd gezag aan de Commissie m.e.r. een eindadvies vragen dat voortborduurt op dit tussentijdse advies.

De Commissie vindt dat tot nu toe een zeer overzichtelijk MER is opgesteld. De afweging van alternatieven en de optimalisatie tot voorkeursalternatief is goed navolgbaar. Ten opzichte van de Notitie Reikwijdte en detailniveau constateert de Commissie dat in het voorliggende MER de turbinstrook langs de A6 die significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen kan hebben, is komen te vervallen. Daarnaast is in de tussentijd het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland vastgesteld.

De Commissie is van oordeel dat het nu voorliggende concept-MER voldoende informatie biedt om te besluiten dat het geoptimaliseerde 'alternatief 3a' als voorkeursalternatief verder wordt uitgewerkt in het definitieve MER voor het rijksinpassingsplan en de benodigde omgevingsvergunningen.

De Commissie adviseert om in het definitieve MER het volgende nog uit te werken:

- de compensatieopgave voor de aantasting van de wezenlijke kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland;
- de mitigerende maatregelen ten behoeve van effecten op beschermde soorten;
- de beschrijving (met kaartmateriaal) van de alternatievenafweging en onderbouwing van het voorkeursalternatief in de samenvatting.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en in hoofdstuk 3 geeft ze aandachtspunten voor het vervolgtraject.

De Commissie heeft geen zienswijzen ontvangen over het nu voorliggende MER.

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3089](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

² Het Milieueffectrapport Windpark Zeewolde, Pondera Consult, 30 september 2016, met de bijbehorende zeven bijlagen, en het Voorontwerp Rijksinpassingsplan Windpark Zeewolde, Witteveen en Bos, 26 september 2016.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Natuur

De Commissie constateert dat zeer omvangrijk natuuronderzoek heeft plaatsgevonden. Naast literatuuronderzoek hebben ook tellingen en metingen plaatsgevonden, zodat zeer veel natuurinformatie beschikbaar is gekomen.

2.1.1 Beschermden soorten

Uit het natuuronderzoek komt naar voren dat de nieuwe turbines tot ruim 100 vleermuis- en circa 930 vogelslachtoffers per jaar leiden. Dit betekent dat verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zullen worden overtreden. Voor het definitieve MER moet duidelijk worden gemaakt of de benodigde ontheffingen op grond van deze wet kunnen worden verleend. Met de al aanwezige informatie kan een inschatting worden gemaakt of soorten met een matig gunstige of ongunstige staat van instandhouding risico's lopen als gevolg van het windpark. Geef aan in hoeverre mitigerende maatregelen als het stilzetten van turbines of het (eerder) weghalen van te saneren turbines negatieve effecten kunnen voorkomen.

- De Commissie adviseert om in het definitieve MER een inschatting te maken van de vleermuis- en vogelsoorten met een matig gunstige of ongunstige staat van instandhouding die risico's lopen als gevolg van het windpark. Beschrijf, als daar aanleiding voor is, de effectiviteit van mitigerende maatregelen.

2.1.2 Ecologische Hoofdstructuur/ Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het voorliggende MER beschrijft duidelijk dat de nieuwe turbines leiden tot 0,4 ha ruimtebeslag in het NNN. Dit ruimtebeslag zal moeten worden gecompenseerd, maar het voorliggende MER geeft niet aan waar compensatiegebieden beschikbaar zijn.

- De Commissie adviseert om in het definitieve MER aan te geven welke gebieden dienen voor de compensatie van ruimtebeslag van het project op het NNN.

2.2 Samenvatting

Het hoofdrapport van het voorliggende MER geeft een heldere en concrete presentatie van de effecten als gevolg van het voornemen. Ook is de afweging van alternatieven en optimalisatie naar het voorkeursalternatief in het hoofdrapport zeer overzichtelijk weergegeven.

De samenvatting van het MER is daarentegen erg algemeen en geeft niet de belangrijkste informatie uit het hoofdrapport. Zo ontbreken duidelijk kaartmateriaal van de alternatieven die zijn overwogen en de onderbouwing van het voorkeursalternatief. Ook wordt niet toegelicht wat wordt verstaan onder het Adelaarstracé en wordt pas op blz. 33 duidelijk hoe het voorkeursalternatief eruit ziet.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten in begrijpelijke taal de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals een vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

- De Commissie adviseert om in de samenvatting van het definitieve MER zowel duidelijk kaartmateriaal van de overwogen alternatieven als de onderbouwing van het voorkeursalternatief op te nemen.

3. Aanbevelingen voor de vervolgbesluitvorming

Met deze opmerkingen wil de Commissie een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Externe effecten NNN Geluid

Uit het voorliggende MER blijkt dat het voornemen leidt tot een toename van geluidbelasting op het NNN. Met name in de bosgebieden zal deze geluidbelasting ten koste gaan van de nestelkwaliteit van deze gebieden.

- De Commissie beveelt aan om in het definitieve MER aan te geven in hoeverre maatregelen beschikbaar en noodzakelijk zijn om de toename van geluidbelasting op het NNN te mitigeren of compenseren.

3.2 Visualisatie verlichting turbines

In het voorliggende MER is met behulp van visualisaties onderzocht wat de effecten zijn van interferentie met de bestaande windturbineparken en de toepassing van verschillende hoogtes van turbines binnen een lijnopstelling. De visualisaties zijn bovendien vanuit drie schaalniveaus gedaan.

Het MER geeft aan dat vanaf een bepaalde turbinehoogte verlichting op de windturbines is vereist, maar brengt de effecten daarvan niet in beeld.

- De Commissie beveelt aan om in het definitieve MER visualisaties van de effecten van de turbineverlichting op te nemen, zowel overdag als in de nacht. Geef daarbij ook aan in hoeverre deze effecten kunnen worden gemitigeerd.

3.3 Energieopbrengst

Het MER brengt niet in beeld wat de relatieve effecten van de alternatieven zijn per opgewekt kWh. Nu de alternatieven qua energieopbrengst weinig van elkaar verschillen ($\pm 10\%$), heeft dit geen gevolg voor de afweging van de alternatieven.

Het MER verwijst voor de elektriciteitsopbrengst naar gegevens die door Windunie zijn aangeleverd, zonder dat duidelijk is waarop deze gegevens zijn gebaseerd.³

³ Zie tabel 13.2 op blz. 281 van het MER.

- De Commissie beveelt aan om in het definitieve MER aan te geven op basis waarvan de gegevens over elektriciteitsopbrengst tot stand zijn gekomen.

3.4 Klimaatadaptatie

Het transformatorgebouw zal in de polder komen te staan. Uit het voorliggende MER volgt niet hoe hoog het water op deze plek kan komen te staan in geval van een (denkbare) overstroming. Ook blijkt niet uit het MER of is overwogen hoe in geval van een dergelijke calamiteit de stroomvoorziening (productie en distributie) kan worden beschermd.

- De Commissie beveelt aan om in het definitieve MER aan te geven in hoeverre maatregelen voor klimaatadaptatie bij het transformatorgebouw aan de orde zijn.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Ontwikkelvereniging Zeewolde

Bevoegd gezag: Ministerie van Economische Zaken; Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Besluit: vaststellen van een rijksinpassingsplan en verlening omgevingsvergunningen

Categorie Besluit m.e.r.: D22.2

Activiteit: De ontwikkelvereniging Zeewolde, de gemeente Zeewolde, de provincie Flevoland en het ministerie van Economische Zaken willen een windpark realiseren in het deelgebied Zeewolde zoals dat is opgenomen in het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 4 november 2015

Aankondiging start procedure: 11 november 2015

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 12 november t/m 23 december 2015

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 20 januari 2016

Aanvraag tussentijds toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 4 oktober 2016

Tussentijds toetsingsadvies uitgebracht: 8 december 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. mr.drs. G.A.J.M. Hoevenaars (secretaris)

dhr. drs. S.R.J. Jansen

mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

dhr. ing. C.P. Slijpen

dhr. drs. G. de Zoeten

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiener.nl projectnummer [3089](#) in te vullen in het zoekvak.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via het bevoegd gezag ontvangen.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

